

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

ВИСНОВОК антикорупційної експертизи проєкту Закону України «Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові»

Картка проєкту

Проект Закону України «Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові» (далі – проєкт Закону), реєстраційний номер 3648 від 12.06.2020	Ініціатор(и) законопроєкту: Стефанишина О.А., Радуцький М.Б., Дмитрієва О.О. та інші	Мета Закону – перегляд правового регулювання у сфері безпеки та якості донорської крові та компонентів крові відповідно до вимог Угоди про асоціацію та Стратегії розвитку системи крові
---	--	--

Резюме антикорупційної експертизи

1. У проєкті Закону принципово змінено мету донорства, що несе ризик перетворення діяльності у сфері донорства крові, головною метою якої є забезпечення потреб населення України у донорській крові, на господарську діяльність із заготівлі компонентів крові та виробництво препаратів з неї. Такі зміни не узгоджуються з вимогами низки міжнародних нормативно-правових актів у цій сфері, зокрема ст. 21 Конвенції про права людини та біомедицину, ст. 3 Хартії основних прав Європейського Союзу.

2. Передбачений механізм здійснення відшкодування витрат на покриття пільг, гарантій та компенсацій для донорів, а також вартості компонентів крові, придбаних у суб'єктів господарювання приватної форми власності, є прихованим фінансуванням їх діяльності за рахунок коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів і може призвести до порушення вимог міжнародних актів у цій сфері.

3. У проєкті Закону передбачено використання приватними господарюючими суб'єктами, які здійснюватимуть заготівлю крові, її переробку та реалізацію, майна суб'єктів системи крові державної та комунальної форми власності. Це може призвести до нерівних умов діяльності для суб'єктів приватної форми власності з одного боку і державної та комунальної форми власності з другого, збільшення через це кількості корупційних правопорушень

та спричинити необґрунтовані витрати з Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

4. Проект Закону передбачає утворення двох нових органів державного регулювання у сфері донорства крові (спеціально уповноваженого органу у сфері донорства крові та її компонентів та Національного трансфузіологічного центру) без визначення їх статусу як органів виконавчої влади, відповідальних за формування та реалізацію державної політики у сфері донорства крові, що не відповідає Конституції України, Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» та Закону України «Про запобігання корупції».

5. Наділення уповноважених органів виконавчої влади широкими дискреційними повноваженнями у сфері донорства крові та її компонентів не відповідає вимогам Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» та створює корупційні ризики в частині довільного прийняття тих чи інших управлінських рішень. Вживання великої кількості оціночних понять, які стосуються обсягу владних повноважень відповідних органів виконавчої влади, створює корупційні ризики прийняття суб'єктом владних повноважень управлінського рішення залежно від суб'єктивної оцінки тих чи інших обставин.

6. Необґрунтоване виключення з переліку видів юридичної відповідальності за порушення законодавства про донорство крові та її компонентів положень про можливість притягнення винних осіб до цивільно-правової та кримінальної відповідальності створює невизначеність щодо видів юридичної відповідальності за порушення законодавства у цій сфері та може призвести, зокрема, до уникнення винними у заподіянні шкоди здоров'ю донора особами (суб'єктами системи крові та їх працівниками) цивільно-правової відповідальності.

Крім того, відповідно до ч. 5 ст. 83 Конституції України порядок роботи Верховної Ради України встановлюється Конституцією України та Регламентом Верховної Ради України, а згідно з ч. 6 ст. 83 Конституції України – за результатами виборів і на основі узгодження політичних позицій формується коаліція депутатських фракцій, до складу якої входить більшість народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України. Відповідно до ч. 10 ст. 83 Конституції України депутатська фракція у Верховній Раді України, до складу якої входить більшість народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України, має права коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України.

Таким чином, політична позиція коаліції (депутатської фракції, до складу якої входить більшість народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України) визначає порядок роботи Верховної Ради України.

За таких обставин, на сьогодні, програма політичної партії «Слуга народу» відповідно до ч.ч. 5, 6 та 10 ст. 83 Конституції України є визначальною для роботи Верховної Ради України.

Вказана програма передбачає проведення аудиту державних функцій і, відповідно, скорочення державних органів. У той же час всупереч вказаним положенням ст. 83 Конституції України у проекті Закону запропоновано

збільшити обсяг державного регулювання та *створити додаткові суб'єкти такого регулювання*, що також прямо суперечить основним принципам державної регуляторної політики, встановленим ст. 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», а саме: адекватності, ефективності та збалансованості державного регулювання.

Таблиця виявлених корупціогенних факторів

№ п/п	Корупціогенні фактори
1	Правові колізії та прогалини в законодавстві
1.1	Суперечність між різними положеннями одного й того ж акта або між положеннями різних актів однакової юридичної сили у вирішенні одного й того ж питання, що допускає різне тлумачення норм та вимог
1.2	Невідповідність змісту акта положенням акта, що має вищу юридичну силу
2	Неправильне визначення компетенції органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, повноважень осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Невідповідність змісту акта положенням акта, що має вищу юридичну силу
2.1	Необґрунтоване встановлення або розширення дискреційних повноважень за відсутності визначення вичерпних випадків, підстав, форми, строків, порядку їх здійснення, контролю за їх здійсненням та відповідальності за можливі зловживання під час їх здійснення
3	Неправильне визначення змісту й обсягу прав чи обов'язків фізичних (юридичних) осіб
3.1	Необґрунтоване встановлення пільг, переваг або обмежень для певних осіб
4	Ускладнення реалізації передбачених законодавством заходів із запобігання чи протидії корупції
4.1	Запровадження правового регулювання, що дасть змогу уникати кримінальної, адміністративної, дисциплінарної, цивільно-правової відповідальності.

Опис виявлених корупціогенних факторів

1.1. Суперечність між різними положеннями одного й того ж акта або між положеннями різних актів однакової юридичної сили у вирішенні одного й того ж питання, що допускає різне тлумачення норм та вимог

У преамбулі та ст. 3 проєкту Закону зазначено, що ним, зокрема, регулюються відносини, пов'язані з *організацією операцій із заготівлі, тестування, переробки, зберігання, розподілу, реалізації донорської крові та компонентів крові з метою організації обігу донорської крові та компонентів крові*.

Натомість, чинний Закон України «Про донорство крові та її компонентів» визначає мету правового регулювання відносин у сфері донорства крові як забезпечення комплексу соціальних, економічних, правових і медичних заходів щодо *організації донорства в Україні та задоволення потреб охорони здоров'я в донорській крові, її компонентах і препаратах* (преамбула Закону). Аналогічним чином мету донорства крові визначено в Основах законодавства України про охорону здоров'я – як *здавання крові, її компонентів для*

подальшого використання їх для лікування, виготовлення відповідних лікарських препаратів або використання в наукових дослідженнях (ст. 46).

Аналіз положень проекту Закону дає підстави для висновку, що ними принципово змінено мету донорства. Вказана діяльність фактично полягатиме у *здійсненні промислової заготівлі, переробки донорської крові та її компонентів, яка має всі ознаки господарської діяльності, пов'язаної з отриманням прибутку*. При цьому таку принципову зміну ініціатором проекту Закону в пояснювальній записці до нього жодним чином не обґрунтовано. Водночас вказані зміни несуть ризик перетворення діяльності у сфері донорства крові (для забезпечення потреб населення України в донорській крові) на господарську діяльність із заготівлі компонентів крові та виробництво препаратів з неї, що не узгоджується з вимогами чинних актів законодавства у цій сфері.

У проекті Закону не передбачено внесення змін до інших законів, що регулюють відносини, пов'язані з донорством крові та її компонентів, а реалізація його положень призведе до неузгодженості їх вимог. Однак, враховуючи вимоги ст. 1 Основ законодавства України про охорону здоров'я, відповідно до якої законодавство України про охорону здоров'я базується на Конституції України і складається з цих Основ та інших прийнятих відповідно до них актів законодавства, що регулюють суспільні відносини у сфері охорони здоров'я, положення проекту Закону мають узгоджуватися з вимогами вказаних актів.

1.2. Невідповідність змісту акта положенням акта, що має вищу юридичну силу

Проект Закону передбачає, що фінансування діяльності суб'єктів системи крові та суб'єктів, що надають послуги з трансфузії компонентів крові, в частині заходів щодо розвитку донорства крові, її компонентів та функціонування системи крові здійснюватиметься за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів, коштів, отриманих під час вказаної господарської діяльності. Крім того, обов'язок відшкодування вартості компонентів крові, придбаних суб'єктом, який надає послуги з трансфузії компонентів крові, в суб'єктів системи крові, відповідно до законодавства про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення в проекті Закону пропонується покласти на Національну службу здоров'я України (ст. 10).

Водночас положення проекту Закону спрямовані на забезпечення та популяризацію добровільного безоплатного донорства крові та її компонентів (ст.ст. 4, 7, 12, 13, 18, 19, 20, 21).

Таким чином проектом Закону передбачено, що заготівля крові відбуватиметься шляхом безоплатного її відбору у донорів, а реалізовуватиметься суб'єктами системи крові вже на платній основі. При цьому обов'язок покривати витрати на забезпечення передбачених у проекті Закону пільг, гарантій та компенсацій для донорів, а також на відшкодування вартості компонентів крові, придбаних суб'єктом, який надає послуги з трансфузії компонентів крові, зокрема у суб'єктів господарювання приватної форми власності, проектом Закону необґрунтовано покладено на державу та місцеві громади (ст.ст. 10, 18 – 21).

Слід зазначити, що впровадження в законодавство України нового порядку реалізації донорської крові та її компонентів суб'єктами системи крові на платній основі не відповідає міжнародним зобов'язанням України. Зокрема, відповідно до ст. 21 Конвенції про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину *«тіло людини та його частини як такі не повинні бути джерелом отримання фінансової вигоди»*. Аналогічну заборону містить Хартія основних прав Європейського Союзу (ст. 3).

Україна підписала Конвенцію про права людини і біомедицину 22 березня 2002 р., але до сьогодні не ратифікувала її. Разом з тим станом на 2020 рік цю Конвенцію вже ратифікували і ввели в дію 28 країн-членів Ради Європи, Європейський Суд з прав людини застосовує її положення у своїх рішеннях, а отже, є всі підстави розглядати їх як європейський стандарт у цій сфері.

Отже, передбачений проектом Закону механізм здійснення відшкодування витрат на забезпечення передбачених у ньому пільг, гарантій та компенсацій для донорів, а також відшкодування вартості компонентів крові, придбаних у суб'єктів господарювання приватної форми власності, є прихованим фінансуванням їх діяльності за рахунок коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів і може призвести до порушення вимог міжнародних нормативно-правових актів у цій сфері.

Рекомендації НАЗК:

Привести положення проекту Закону у відповідність до вимог Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо предмета та мети правового регулювання донорства в Україні.

Переглянути підстави для відшкодування за рахунок коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів вартості компонентів крові, придбаних суб'єктом, який надає послуги з трансфузії компонентів крові, у суб'єктів системи крові.

2. Необґрунтоване встановлення пільг, переваг або обмежень для певних осіб

Положення проекту Закону залишають поза правовим регулюванням процедуру *взяття крові та її компонентів у донора*, а також діяльність спеціалізованих установ і закладів переливання крові та відповідних підрозділів закладів охорони здоров'я, які наразі здійснюють цю діяльність.

Основним завданням вказаних установ, закладів та відповідних підрозділів є обов'язкове задоволення потреб населення України у донорській крові, її компонентах і препаратах без мети отримання прибутку від їх реалізації. Разом з тим втрата чинності Законом України «Про донорство крові та її компонентів», яким врегульовано процедуру взяття крові та її компонентів у донора вказаними суб'єктами, може значно ускладнити здійснення ними цієї діяльності.

Проект Закону спрямований на сприяння ширшому функціонуванню суб'єктів господарювання, які здійснюватимуть заготівлю крові, її переробку та реалізацію відповідних препаратів з метою отримання прибутку. Зокрема, проект Закону хоча й передбачає, що заготівлю, переробку, зберігання, розподіл і реалізацію донорської крові та її компонентів мають здійснювати суб'єкти

системи крові державної та комунальної форми власності, проте здійснення цієї діяльності пропонується дозволити також суб'єктам господарювання приватної форми власності за умови, що останні використовуватимуть майно вказаних суб'єктів системи крові на праві користування, концесії, іншому речовому праві чи на інших законних підставах.

Таким чином, проєкт Закону фактично передбачає створення для суб'єктів господарювання приватної форми власності, які здійснюватимуть заготівлю крові, її переробку та реалізацію відповідних препаратів, безпідставних переваг у вигляді використання з цією метою майна суб'єктів системи крові державної та комунальної форми власності. Така діяльність, крім того, забезпечуватиметься завдяки непрямому фінансуванню за рахунок коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів через механізм відшкодування вартості компонентів крові відповідно до законодавства про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення.

Також реалізація вказаних змін загрожує належному функціонуванню системи державних та комунальних спеціалізованих установ і закладів переливання крові та відповідних підрозділів закладів охорони здоров'я, оскільки їх матеріально-технічну базу використовуватимуть суб'єкти господарювання приватної форми власності для здійснення заготівлі крові, що поставить під загрозу спроможність системи охорони здоров'я задовольнити потреби населення України у донорській крові, її компонентах і препаратах з неї.

Отже, зазначені зміни можуть призвести до збільшення кількості корупційних правопорушень, вчинених представниками органів державної влади, органів місцевого самоврядування у зв'язку з реалізацією владних управлінських повноважень у сфері державного регулювання донорства крові та спричинити необґрунтовані витрати з Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

Рекомендації НАЗК:

Виключити з проєкту Закону положення, які передбачають запровадження необґрунтованих переваг для суб'єктів системи крові приватної форми власності, які здійснюватимуть заготівлю крові, її переробку та реалізацію відповідних препаратів з метою отримання прибутку, використовуючи для цього майно суб'єктів системи крові державної та комунальної форми власності.

3. Неправильне визначення компетенції органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, повноважень осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Невідповідність змісту акта положенням акта, що має вищу юридичну силу

Проєкт Закону передбачає утворення Кабінетом Міністрів України спеціально уповноваженого органу у сфері донорства крові та її компонентів – компетентного органу (ст.ст. 9, 11). При цьому правовий статус цього органу в проєкті Закону не визначений.

Водночас Конституцією України встановлено, що державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову; органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у

встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (ст. 6); органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (ч. 2 ст. 19); міністерства та інші центральні органи виконавчої влади утворюються, реорганізуються та ліквідуються Кабінетом Міністрів України відповідно до закону (п. 9¹ ст. 116).

Аналіз положень проєкту Закону вказує на те, що за функціональним призначенням, сферою діяльності, компетенцією цей орган має ознаки центрального органу виконавчої влади. У ст. 9 проєкту Закону передбачено, що вказаний орган виконуватиме, зокрема, функцію ліцензування діяльності суб'єктів системи крові, що здійснюють операції із заготівлі та тестування донорської крові та її компонентів, а також здійснюватиме відповідні заходи контролю та інспектування діяльності суб'єктів системи крові.

Відповідно до ст.ст. 1, 3, 4, 16, 17 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» систему центральних органів виконавчої влади складають міністерства України та інші центральні органи виконавчої влади. Центральні органи виконавчої влади виконують окремі функції з реалізації державної політики. Організація, повноваження і порядок діяльності міністерств, інших центральних органів виконавчої влади визначаються Конституцією України, цим та іншими законами України. До основних завдань центральних органів виконавчої влади віднесено, зокрема, здійснення державного нагляду (контролю). Центральні органи виконавчої влади утворюються для виконання окремих функцій з реалізації державної політики як служби, агентства, інспекції, комісії.

Наразі функцію ліцензування діяльності із взяття, переробки, зберігання донорської крові та її компонентів покладено на центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я (ст. 15 Закону України «Про донорство крові та її компонентів»).

Натомість проєктом Закону передбачено, що функцію ліцензування діяльності суб'єктів системи крові буде здійснювати новоутворений всупереч вимогам Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» спеціально уповноважений орган у сфері донорства крові та її компонентів (компетентний орган), а формування та реалізацію державної політики у цій сфері – Національний трансфузіологічний центр як юридична особа публічного права, без визначення їх статусу як органів виконавчої влади.

Разом з тим на недопустимість утворення державних органів, які за функціональним призначенням, сферою діяльності, повноваженнями мають ознаки центрального органу виконавчої влади, але не підпорядковуються Кабінету Міністрів України і не належать до системи органів виконавчої влади, оскільки це не узгоджується з Конституцією України, вказав Конституційний Суд України (абзац дев'ятий п.п. 3.4 п. 3 мотивувальної частини Рішення від 13 червня 2019 року № 5-р/2019).

Таким чином, утворення Кабінетом Міністрів України спеціально уповноваженого органу у сфері донорства крові та її компонентів (компетентного органу), який за своїми функціональними призначеннями має ознаки центрального органу виконавчої влади, але не визначений як такий в

проекті Закону, суперечить положенням Конституції України, Закону України «Про центральні органи виконавчої влади».

Аналогічні зауваження стосуються й неоднозначно визначеного правового статусу Національного трансфузіологічного центру. Відповідно до ст. 1 проекту Закону Національний трансфузіологічний центр є *юридичною особою публічного права*, створеною центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, **або структурним підрозділом центрального органу виконавчої влади**.

У той же час Національний трансфузіологічний центр у проекті Закону пропонується наділити владними повноваженнями із забезпечення реалізації державної політики у сфері донорства крові та компонентів крові, заготівлі, переробки, тестування, зберігання, розподілу і реалізації донорської крові. Аналогічними повноваженнями у проекті Закону передбачено наділити й орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я (п. 1 ч. 1 ст. 7).

Вказані положення проекту Закону створюють загрозу виникнення конфлікту компетенцій Національного трансфузіологічного центру, компетентного органу та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, можуть призвести до прийняття ними незаконних рішень, які будуть визнані незаконними, та стягнення за ними виплат з державного бюджету.

Рекомендації НАЗК:

Чітко визначити в проекті Закону правовий статус спеціально уповноваженого органу у сфері донорства крові та її компонентів як органу виконавчої влади та уточнити його компетенцію. Узгодити між собою положення проекту Закону щодо компетенції Національного трансфузіологічного центру, компетентного органу та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

4. Необґрунтоване встановлення або розширення дискреційних повноважень за відсутності визначення вичерпних випадків, підстав, форми, строків, порядку їх здійснення, контролю за їх здійсненням та відповідальності за можливі зловживання під час їх здійснення

Проектом Закону передбачено здійснення компетентним органом повноважень з проведення позачергових інспекційних заходів та інших належних заходів контролю, які він вважає доречними, у разі виникнення будь-якого серйозного несприятливого випадку або реакції чи підозри щодо їх виникнення (ст. 9).

Однак в положеннях проекту Закону не конкретизовані підстави, форми, строки та порядок проведення відповідних заходів, що, в свою чергу, не відповідає вимогам Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» та може призвести до зловживань під час здійснення ними зазначених інспекційних та інших заходів контролю, у

тому числі і при організації донорства крові та її компонентів у надзвичайних ситуаціях.

У ст. 24 проекту Закону пропонується встановити, що у разі стихійного лиха, аварій та катастроф, епідемій, епізоотій та інших надзвичайних ситуацій на всій території України або в окремих її регіонах, організація донорства крові та компонентів крові здійснюється у встановленому цим Законом порядку під керівництвом центрального органу виконавчої влади, що здійснює формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, відповідного органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим у сфері охорони здоров'я, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Однак у проекті Закону відсутній відповідний порядок, а також не визначено ким саме здійснюватиметься організація донорства крові та компонентів крові під керівництвом вказаних органів виконавчої влади.

Також у проекті Закону наявна велика кількість відсильних положень до підзаконних актів, якими має врегулюватися, зокрема, вартість донорської крові та її компонентів, які відповідно реалізуються закладам охорони здоров'я суб'єктами системи крові, та порядок її відшкодування закладам охорони здоров'я; ціна плазми крові для фракціонування; максимально допустимий розмір грошової компенсації донору за плазму крові для фракціонування.

Крім того, у проекті Закону вживається велика кількість оціночних понять, які стосуються обсягу владних повноважень відповідних органів виконавчої влади: «здійснює інші повноваження відповідно до цього Закону та інших законів України» (ст. 7), «іншими нормативно-правовими актами України» (ст. 23) тощо. Це, в свою чергу, допускає встановлення невизначеного кола вимог, створює загрозу прийняття суб'єктом владних повноважень управлінського рішення залежно від суб'єктивної оцінки тих чи інших обставин.

Зазначені недоліки проекту Закону можуть призвести до необґрунтованого розширення дискреційних повноважень органів виконавчої влади та виникнення корупційних ризиків в частині довільного прийняття ними управлінських рішень.

Рекомендації НАЗК:

Деталізувати повноваження відповідних державних органів у сфері донорства крові, а в необхідних випадках визначити їх повноваження безпосередньо в проекті Закону, виключивши з його тексту положення, які передбачають необґрунтоване розширення меж дискреції цих органів, та привести проект Закону у відповідність до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

5. Запровадження правового регулювання, що дасть змогу уникати кримінальної, адміністративної, дисциплінарної, цивільно-правової відповідальності

У проекті Закону необґрунтовано пропонується з переліку видів юридичної відповідальності за порушення законодавства про донорство крові та її компонентів виключити положення про можливість притягнення винних осіб до цивільно-правової та кримінальної відповідальності (ст. 25). Таким чином,

відповідно до проєкту Закону особи, винні у порушенні його вимог, нестимуть лише дисциплінарну та адміністративну відповідальність. У той же час чинний Закон України про «Про донорство крові та її компонентів» передбачає, що за порушення прав донорів, порядку взяття, переробки, зберігання, реалізації та застосування донорської крові, її компонентів та препаратів винні особи несуть встановлену законодавством дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову чи кримінальну відповідальність.

Реалізація запропонованих проєктом Закону змін може призвести, зокрема, до уникнення винними у заподіянні шкоди здоров'ю донора особами (суб'єктами системи крові та їх працівниками) цивільно-правової відповідальності. Тим більше, що проєкт Закону передбачає відшкодування шкоди, заподіяної донору ушкодженням здоров'я у зв'язку з виконанням донорської функції, в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я (ст. 8), тобто за рахунок коштів державного бюджету. Зазначені фактори створюють невизначеність видів юридичної відповідальності за порушення законодавства у сфері донорства крові та її компонентів.

Рекомендації НАЗК:

Удосконалити положення проєкту Закону в частині положень, які стосуються притягнення до відповідальності за порушення законодавства про донорство крові та її компонентів, передбачивши, що винні у відповідних порушеннях особи несуть встановлену законодавством дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову чи кримінальну відповідальність.

Висновок:

положення проєкту Закону містять корупціогенні фактори. Проєкт Закону потребує ґрунтовного концептуального та редакційного доопрацювання з урахуванням наданих рекомендацій.

**Голова Національного агентства
з питань запобігання корупції**

Олександр НОВІКОВ